

Kumppanuusavustushakemus Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle vuosille 2024-2027

Toiminta- ja rahoitussuunnitelma: REITTI-TOIMINTA

Reitti-toiminta on yhteisöllistä ja yksilöllistä matalan kynnyksen toimintaa haavoittuvassa asemassa oleville maakuntalaisille henkilöille. Henkilöillä lähtötilanteen haasteina voivat olla mm. työelämästä syrjäytyminen, riski sosiaaliseen syrjäytymiseen, pitkittynyttä taloudellisen ja sosiaalisen tuen tarvetta tai muusta syystä yhteiskunnan ja palveluiden ulkopuolelle jäämisen uhka. Toiminnan kohderyhmään kuuluvat myös muutoin palveluiden ulkopuolella olevat henkilöt kuten kuntoutustuella ja kuntoutusrahalla olevat henkilöt (esimerkiksi työkyvyttömyyseläkkeellä olevat). Henkilö voi ohjautua toimintaan itse tai sidosryhmien kautta.

Sidosryhminä toimivat mm.:

Pohjois-Savon hyvinvointialueen toimijat

Järjestöt (mm. Sirkkulanpuisto)

Seurakunnat

Työllisyyspalvelut

Päihdepalvelusäätiö

Muut kuntoutuksen toimijat

Asumispalvelut

Nuorisoasunnot

Tietyissä tilanteissa (nuoret) myös etsivä nuorisotyö ja Ohjaamot

Sekä muut mahdolliset yhteistyökumppanit maakunnan alueella.

Henkilö voi tulla nopeasti ja hyvin matalalla kynnyksellä toimintaan mukaan. Reitti-toiminnassa tuetaan asiakkaan osallisuutta ja toimintakykyä ja etsitään oikeanlaisia tukimuotoja jatkopolutukseen. Henkilön kanssa muodostetaan yhteinen käsitys tilanteesta vahvassa vuorovaikutuksessa ja yksilön tarpeista lähtien. Tavoitteena on, että henkilön/asiakkaan aktiivisuus, motivaatio, itsetuntemus ja työ- ja toimintakyky lisääntyy turvalliseen yhteisöön tutustuessa ja reitti-ohjaajan tuella. Sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö (ennen tai jälkeen toiminnan) muodostuu kunkin asiakkaan tarpeiden ja lähtökohtien mukaisesti.

Toiminnassa tarjotaan henkilölle työtoimintamuotoinen matalan kynnyksen osallistumis- ja toimintamahdollisuus monipuolisesti. Kyseessä ei ole kuitenkaan työvalmennuksesta tai yksilövalmennuksesta, vaikka toiminnassa hyödynnetään näitä työmenetelmiä. Toiminnan tavoitteena on selkeyttää "reittiä", tukea arjenhallinnallisia asioita ja luoda henkilölle toiminnalliset mahdollisuudet osallisuuteen ja omien tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Toiminnan keskiössä on siis henkilö itse ja hänen yksilölliset tavoitteensa juuri sen hetkisessä elämäntilanteessa. Keskeistä on asiakkaan tunne turvalliseen yhteisöön kuulumisesta ja positiivisten onnistumiskokemusten luomisessa matalan kynnyksen toiminnassa. Toimintaan tutustuminen, sitoutuminen ja sitouttaminen tukee myös mm. päihteettömyyttä, mielenterveyttä, sosiaalisten tilanteiden hallintaa ja terveen itseluottamuksen rakentumista. Henkilön elämään luodaan toiminnan kautta mielekästä arjen sisältöä, jota tukee

ammattilaisohjaus ja vertaistuellinen yhteisötoiminta. Toiminta tukee esimerkiksi terveellisempiä elämäntapoja ja oikeanlaisen päivärhythmin löytämistä sekä vuorovaikutustaitojen vahvistumista. Reitti-toiminnassa henkilö saa halutessaan osallistua säätiön järjestämiin retkiin, tutustumiskohteisiin ja muuhun yhteisölliseen toimintaan kuten liikuntaryhmiin. Henkilö pääsee tutustumaan myös ”työpaikan” toimintasäntöihin ja sen sosiaalisen ympäristöön ja pääsee toimimaan tutustujana työympäristössä. Henkilöä tuetaan myös omien jatkosuunnitelmien tekemisessä ja niiden toteuttamisessa. Reitti-ohjaaja tukee tarvittaessa henkilöä mm. jalkautumalla asiakkaan kanssa virastoihin ja muihin palveluihin. Koska kyse on yksilöllisistä lähtökohdista, toimintaan osallistumisen aikaa ei ole rajattu, joten toimintaan voi osallistua 1-5 krt/viikossa yksilötarpeiden mukaisesti.

Toiminta tukee henkilöä mm. seuraavissa asioissa

1. Hyvinvointia tukevan toimintakyvyn ja osallisuuden lisääminen ja edelleen vahvistaminen
2. Tukea päihteettömyyteen, elämäntapaohjaukseen ja työ-/opiskeluelämään tarvittavien valmiuksien kehittämiseen
3. Henkilö osallistuu toimintaan oman toimintakykynsä mukaan, noudattaen ”työpaikan” toimintasäntöjä
4. Henkilö tunnistaa omia vahvuuksiaan/kehittämiskohteitaan omassa työ- ja toimintakyvyssään
5. Sitoutumisessa tarpeenmukaisesti palveluihin ja suuntautumisessa tuetusti kohti omia tavoitteitaan, joita henkilö itse asettaa toiminnassa
6. Ohjaus oikea-aikaisen tuen ja palvelun piiriin ja reagoidaan nopeasti asiakkaan tilanteiden muutoksiin rinnalla kulkien

Toimintaa toteutetaan hyvinvointialueen kumppanuusavustuksella Elävä säätiö koko sen toiminta-alueella (Kuopio, Siilinjärvi, Varkaus, Suonenjoki). Kaikissa toimintayksiköissä toimii nimetty reitti-ohjaaja, joka toimii toiminnan yhteyshenkilönä sidosryhmille ja toimintaan osallistujille. Toiminta toteutetaan toiminnallisesti ohjatun ja henkilön tavoitteisiin soveltuvan työtoimintamuotoisen työskentelyn, yksilöllisen ohjauksen ja ryhmämuotoisen toiminnan kautta. Henkilön toimintajaksolle räätälöidään työtehtävät ja sisältö huomioiden asiakkaan oma näkemys hänelle mielekkästä toiminnan sisällöstä. Olennaista ovat tavoitteet, jotka linkittyvät arkeen myös toiminnan ulkopuolisella ajalla (esimerkiksi päihteiden käyttö, vuorovaikutussuhteet, rahan käyttö jne). Työskentely toteutetaan monimuotoisessa työpäjäympäristössä noudattaen ”työpaikan” ja yhteisön pelisääntöjä. Toiminnassa asiakas toimii keskeisenä aktiivisena toimijana ja oman elämänsä asiantuntijana.

Toiminta sisältää:

- Kiinnostuksen kohteita vastaavia mielekkäitä työtehtäviä (tutustumiset eri toimintoihin)
- Yksilökohtaisen, henkilön tarpeista lähtevän pajasopimuksen (vakuutusurva)
- Henkilön toiveista ja tarpeista lähtevän ryhmätyöskentelyn
- Ryhmätoimintana järjestettävät retket ja yhteisölliset toiminnot, kuten liikuntaryhmät
- Kahvin tai teen ja pienen aamu- tai välipalan
- Työhön ja työyhteisöön perehdyttämistä, työ- ja yksilöohjausta
- Dokumentointia VAT-järjestelmään toiminnan kuvauksen mukaisesti

- Jatkopolkujen suunnittelun ja tarvittaessa eteenpäin ohjauksen

Reitti-toiminnan työtehtävät antavat mahdollisuuden tutustua työelämään ja erilaisiin työtehtäviin. Toiminnan työtehtävät voivat muodostua joustavasti ja asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti. Työtehtävät voidaan toteuttaa ”mestari- kisällimallin” mukaisesti ja näin työtehtävissä toimimisessa otetaan huomioon myös vertaistukimahdollisuus ja ohjaajan tuen tarpeen ”häivyttäminen” itsenäisen selviytymisen vahvistamiseksi ja uusien ystävyysuhteiden luomiseksi.

Reitti-toimintaan osallistuva henkilö voi osallistua/tutustua mm. seuraavien työpajojen työtehtäviin:

- SER korjaus ja purku, pienkonekorjaus ja huolto (esimerkiksi puhdistusta ja materiaalilajittelua)
- Kuljetus- ja logistiikkapalvelut (apurin ja varastotehtäviä)
- Media- ja tapahtumapalvelut (sis. IT-alan tehtäviin tutustumista)
- Kädentaidolliset palvelut - Kiertotaloustoimintaan liittyvät työtehtävät (askartelu, nikkarointi, tavaroiden siistiminen, pienet avustavat tehtävät, korjaustyöt)
- Puhtaanapito (pintojen pyyhintä, moppaus, omat vastuutehtävät)
- Elävä Kauppa (tavaroiden paikalleen laittoa, avustavat tehtävät)
- Polkupyörien kunnostus ja huolto (siirtoa, puhdistus, pesu)
- Ahjo-lounasravintola, Elävä Kauppa Cafe
- nikkarointi, omien tavaroiden kunnostus yms.
- Sekä muut toiminnot, joihin voi valmentautujan tarpeen mukaan räätälöidä työtehtäviä (mm. toimistotyö)

Työpajoissa ja työtehtävissä saattaa olla paikkakuntaeroja.

Toiminnan hyötyjä sidosryhmille/hyvinvointialueelle

Reitti-toiminnan kautta nämä henkilöt voivat edistää omaa kuntoutumistaan. Jos henkilö jää ilman aktivoivaa toimintaa tai se viivästyisi kohtuuttomasti, voi hänen kuntoutumisprosessinsa hidastua tai pysähtyä. Tämän seurauksena myös yhteiskunnalliset syrjäytymisen kustannukset lisääntyvät merkittävästi. Reitti-toiminnan kautta voimme myös löytää asiakkaalle parhaassa tapauksessa suoran reitin kohti avoimia työmarkkinoita, opintoja tai muita kuntoutuksen palveluita ja näin ehkäisemme esimerkiksi palvelusetelillä ostettavien palveluiden käyttöä. Olennaista on yksilötason muutoksen ”arkeen siirrossa” eli mitä reitti-toiminnassa opitaan, niiden sisältöjä siirtyisi mahdollisimman paljon henkilön arkeen toiminnan ulkopuolella. Esimerkiksi puhtaanapito -> kodin siisteys, ravintolatehtävät-oma ruuanlaitto ja terveelliset elämäntavat, retket -> kodin ulkopuolella toimiminen, luonto.

Reitti-toiminnassa ero esimerkiksi työ- ja yksilövalmennukseen on se, että työvalmennuksessa asiakas oppii ja saa ammattialakohtaista valmennusta, jossa pääpainotus on opinto- työelämälähtöisyydessä. Reitti-toiminnassa pääpaino on asiakkaan aktivoimisessa ja toimintaan tutustumisessa ja liikkeelle lähtemisessä mielekkään toiminnan lähtökohdista. Tästä syystä Reitti-kuvauksessakin käytetään valmennuksen sijaan käsitettä ohjaus.

Toiminnan rakenteesta ja tarpeellisuudesta on käyty keskustelua järjestötoimijoiden, mm. Sirkkulanpuisto ry:n kanssa. Toiminta nähtiin hyvin tarpeelliseksi matalan kynnyksen palveluksi niille henkilöille, jotka ovat nivelvaiheessa siirtymässä kohti työ- tai opiskeluelämää. Nämä asiakkaat tarvitsevat toiminnan joustoa ja oikeanlaista mukautuvaa, yhteisöllistä ja tuettua työympäristöä. Nämä asiakkaat eivät vielä saavuta palvelusetelillä tuotettavien palveluiden kriteerejä. Sidosryhmissä olevat henkilöt ovatkin yksi tärkeä kohderyhmä, sillä täydentävänä palveluna toteutuessaan Reitti-ohjaus voi myös vähentää mm. sosiaalihuollon palveluiden käytön tarvetta.

Lisätietoja:

Susanna Mahlanen, tuotanto- ja kehittämispäällikkö, 0440225870, susanna.mahlanen@elava.fi

Erno Kääriäinen, toimitusjohtaja, 0440225832, erno.kaariainen@elava.fi

TOIMINNAN ERITELTY KUSTANNUSARVIO

Toiminnan kustannusarvio/vuosi

Koko toiminnan vuosittainen kustannusarvio kustannuslajeittain

Henkilöstökulut **92 102€**

Toimintakulut **15 000 €**

Yhteensä 107 102€

Avustusaikajakso: 1.6.2024-31.5.2027 (jakso 1.6.-31.5.)

	2024-2025	2025-2026	2026-2027	Yhteensä
Toiminnan toteutuksesta vastaavien henkilöiden (2,4 htv) palkkakustannukset	74 880	74 880	74 880	224 640
Sivukulut 0,2 + lomat	17 222	17 222	17 222	51 666
Yhteensä	92 102	92 102	92 102	276 306
Muut hankkeen toteuttamiseen liittyvät kustannukset	15 000	15 000	15 000	45 000
Matkakulut hlöstö ja tarvittaessa osallistujat	5000	5000	5000	15 000
Aineet ja tarvikkeet (toiminta)	2000	2000	2000	6000
Muut kulut	8000	8000	8000	24 000
Vuokrat (toiminta ja toimisto)	2500	2500	2500	7500
Laitevuokrat(toiminta)	500	500	500	1500
Puhelin, atk, kopio ja hallinto/kirjanpito	3000	3000	3000	9000
Markkinointi	1000	1000	1000	3000
Asiantuntijapalvelut	1000	1000	1000	3000
Yhteensä	107 102	107 102	107 102	321 306

RAHOITUSLASKELMA

	2024-2025	2025-2026	2026-2027
Kulut	-107 102	-107 102	-107 102
Tulot	107 102	107 102	107 102
Kumppanuusavustus	75 000	75 000	75 000
Omarahoitus (oma palvelu- ja tuotemyynti)	32 102	32 102	32 102